

Τι πρέπει να γνωρίζουν οι επαγγελματίες που συνταγογραφούν στα νοσοκομεία

Καθήκοντα

---

1. Ως επαγγελματίας που συνταγογραφεί σε νοσοκομείο έχετε, μεταξύ άλλων, τα εξής καθήκοντα όσον αφορά τη βελτίωση της χρήσης των αντιβιοτικών [31,42,43,52-54,56,70,71,90]:
  - a) συνταγογράφηση σύμφωνα με τεκμηριωμένες νοσοκομειακές κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με τα αντιβιοτικά για κοινές λοιμώξεις και για χειρουργική προφύλαξη·
  - b) λήψη ιστορικού για τον εκάστοτε ασθενή στο πλαίσιο αξιολόγησης της ανάγκης συνταγογράφησης αντιβίωσης, συμπεριλαμβανομένων πρόσφατης χρήσης αντιβιοτικών, αλλεργιών σε φάρμακα, χρήσης ανοσοκατασταλτικής αγωγής, πρόσφατης εισαγωγής σε νοσοκομείο ή ίδρυμα, πρόσφατων ταξιδιών εκτός Ευρώπης και αποτελεσμάτων μικροβιολογικών εξετάσεων των 3 τριών τελευταίων μηνών·
  - c) καταγραφή της ένδειξης για τη χορήγηση αντιβιοτικής αγωγής, της επιλογής φαρμάκου, της δόσης, της οδού χορήγησης και της διάρκειας της θεραπείας στον φάκελο του ασθενούς, κατά τη συνταγογράφηση ενός αντιβιοτικού·
  - d) τήρηση της καθοδήγησης για την πρόληψη και τον έλεγχο των λοιμώξεων·
  - e) διασφάλιση της λήψης των σχετικών καλλιεργειών πριν από την έναρξη της αντιβιοτικής αγωγής·
  - f) επαναξιολόγηση της θεραπείας μετά από 48-72 ώρες ή μόλις καταστούν διαθέσιμα τα αποτελέσματα των μικροβιολογικών δειγμάτων·
  - g) έναρξη της αντιβιοτικής αγωγής το συντομότερο δυνατόν σε ασθενείς με σοβαρή λοίμωξη·
  - h) συνεκτίμηση των τοπικών προτύπων μικροβιολογικής διάγνωσης και αντοχής στα αντιβιοτικά κατά τη συνταγογράφηση εμπειρικής θεραπείας με αντιβιοτικά·
  - i) ενημέρωση των ασθενών σχετικά με τα συνταγογραφούμενα αντιβιοτικά και τις πιθανές ανεπιθύμητες ενέργειές τους και
  - j) συμμετοχή σε ετήσια σεμινάρια κατάρτισης σχετικά με την ορθολογική χρήση των αντιβιοτικών.

Τι θα πρέπει να γνωρίζετε

---

2. Η χρήση κατευθυντήριων γραμμών σχετικά με τα αντιβιοτικά και η συμμετοχή σε εκπαιδευτικές επισκέψεις βελτιώνουν τη συνταγογράφηση των αντιβιοτικών [78].

3. Η καταγραφή της ένδειξης, της επιλογής φαρμάκου, της δόσης, της οδού χορήγησης και της διάρκειας της θεραπείας στον φάκελο του ασθενούς έχει ως αποτέλεσμα την καλύτερη χρήση των αντιβιοτικών [71].
4. Η συνταγογράφηση της αντιβιοτικής αγωγής για τη μικρότερη δυνατή τεκμηριωμένη διάρκεια μειώνει την εμφάνιση βακτηρίων ανθεκτικών στα αντιβιοτικά [54,56,71,91].
5. Η ορθή επιλογή του χρόνου και της βέλτιστης διάρκειας της χειρουργικής προφύλαξης με αντιβιοτικά έχει ως αποτέλεσμα λιγότερες λοιμώξεις χειρουργικού πεδίου και μειώνει την εμφάνιση βακτηρίων ανθεκτικών στα αντιβιοτικά [73].
6. Η λήψη μικροβιολογικών δειγμάτων πριν από την έναρξη της εμπειρικής θεραπείας με αντιβιοτικά και η εναρμόνιση της αντιβιοτικής αγωγής με τα αποτελέσματα καλλιέργειας βελτιώνουν τη χρήση των αντιβιοτικών [31,70,71].
7. Η επανεξέταση της αρχικής αντιβιοτικής αγωγής μετά από 48-72 ώρες και η αντικατάσταση της παρεντερικής με από του στόματος χορήγηση (όταν είναι εφικτό) μειώνουν τα ποσοστά αντοχής στα αντιβιοτικά και βελτιώνουν τα κλινικά αποτελέσματα [37,54,57,71,92,93].
8. Η διαβούλευση με την ομάδα εποπτείας των αντιβιοτικών αυξάνει την ποιότητα της συνταγογράφησης των φαρμάκων και βελτιώνει την έκβαση των ασθενών [56,83].

Παράδειγμα

---

9. Η αντικατάσταση παρεντερικής με από του στόματος χορήγηση υπό την καθοδήγηση φαρμακοποιού είχε ως αποτέλεσμα τη μείωση της διάρκειας της παρεντερικής θεραπείας χωρίς δυσμενή επίδραση στις κλινικές εκβάσεις [56].
10. Οι παρεμβάσεις λοιμωξιολόγου έχουν συνδεθεί με σημαντική βελτίωση της ποιότητας της συνταγογράφησης αντιβιοτικών και είχαν ως αποτέλεσμα τη μείωση της χρήσης αντιβιοτικών [83].

Τι μπορείτε να κάνετε

---

11. Τηρείτε τα πρωτόκολλα αντιβιοτικής θεραπείας βάσει τεκμηριωμένων κατευθυντήριων γραμμών και εφαρμόζετε τα μέτρα πρόληψης και ελέγχου των λοιμώξεων που έχουν καθιερωθεί στο περιβάλλον σας [31] [συμφωνία ειδικών].
12. Ζητάτε τη γνώμη της ομάδας εποπτείας των αντιβιοτικών εάν υπάρχει ανάγκη, για παράδειγμα όταν συνταγογραφείτε ένα αντιβιοτικό εκτός των συνήθων κατευθυντήριων γραμμών [31,56] [συμφωνία ειδικών].
13. Χορηγείτε αντιβιοτική αγωγή μόνο εφόσον διαπιστωθεί βακτηριακή λοίμωξη, και όχι για περιπτώσεις αποικισμού [31,72].
14. Αποφεύγετε την άσκοπη χορήγηση προφυλακτικής αντιβίωσης [31,73].
15. Εάν αντιληφθείτε περιπτώσεις μη συμμόρφωσης των μελών του προσωπικού του νοσοκομείου ή του περιβάλλοντος υγειονομικής περίθαλψης με τις κατευθυντήριες γραμμές ή τα πρωτόκολλα, ζητήστε να μάθετε τους λόγους για τους

οποίους συμβαίνει αυτό και θέστε στη διάθεση των ενδιαφερόμενων εργαλεία που θα τους βοηθήσουν να κατανοήσουν το σφάλμα τους [συμφωνία ειδικών].

16. Απαντάτε στις ακόλουθες βασικές ερωτήσεις για τη βελτιστοποίηση της αντιβιοτικής αγωγής. Εάν έχετε αμφιβολίες ζητήστε τη γνώμη της ομάδας εποπτείας των αντιβιοτικών [31,42,53,70,71]:

- a) Είναι η πιθανότητα βακτηριακής λοίμωξης υψηλότερη από την πιθανότητα αποικισμού ή ίωσης;
- b) Έχουν ληφθεί οι κατάλληλες καλλιέργειες πριν από την έναρξη της θεραπείας με αντιβιοτικά;
- c) Έχετε διερευνήσει το ενδεχόμενο πρόσφατης χρήσης αντιβιοτικών, αλλεργιών σε φάρμακα, χρήσης ανοσοκατασταλτικής αγωγής, πρόσφατης εισαγωγής σε νοσοκομείο ή ίδρυμα, πρόσφατων ταξιδιών εκτός Ευρώπης και τυχόν αποτελεσμάτων μικροβιολογικών εξετάσεων των 3 τελευταίων μηνών;
- d) Ο ασθενής έχει προσβληθεί από λοίμωξη η οποία αναμένεται να ανταποκριθεί στα αντιβιοτικά;

Εάν ναι:

- i. Λαμβάνει ο ασθενής το ή τα κατάλληλα αντιβιοτικά και την κατάλληλη δόση από την ορθή οδό χορήγησης;
- ii. Μπορεί να χρησιμοποιηθεί αντιβιοτικό πιο περιορισμένου φάσματος για την αντιμετώπιση της λοίμωξης;
- iii. Για πόσο διάστημα θα πρέπει ο ασθενής να λάβει το ή τα αντιβιοτικά;

17. Καταγράφετε την ένδειξη για τη χορήγηση αντιβιοτικής αγωγής, την επιλογή φαρμάκου, τη δόση, την οδό χορήγησης και τη διάρκεια της θεραπείας στον φάκελο του ασθενούς [31,42,70,71].

18. Ενημερώστε τους ασθενείς σας και βοηθήστε τους να κατανοήσουν τη σημασία της ορθολογικής χρήσης των αντιβιοτικών. Βεβαιώνετε ότι οι ασθενείς (και οι οικογένειές τους) αντιλαμβάνονται τους λόγους χορήγησης της αντιβιοτικής αγωγής καθώς και τα βασικά ζητήματα που σχετίζονται με τη χρήση των αντιβιοτικών, όπως την ανάγκη [συμφωνία ειδικών]:

- a) να λαμβάνουν τα αντιβιοτικά όπως ακριβώς τους έχουν συνταγογραφηθεί·
- b) να μην φυλάσσουν αντιβιοτικά για να τα χρησιμοποιήσουν μεταγενέστερα·
- c) να μην χρησιμοποιούν αντιβιοτικά που έχουν περισσέψει από προηγούμενες θεραπείες·
- d) να μην δίνουν αντιβιοτικά που τους έχουν περισσέψει σε άλλους.